

Spis treści

Przedmowa	XI
Wykaz skrótów	XIII
Rozdział I. Konstytucyjne zasady prawa i ich znaczenie dla interpretacji zasad ogólnych prawa i postępowania administracyjnego	1
§ 1. Konstytucyjne zasady prawa	6
I. Konstytucyjne zasady prawa – problemy definicyjne	6
II. Kryteria i metody rekonstrukcji konstytucyjnych zasad prawa	10
III. Normatywny charakter konstytucyjnych zasad prawa i jego konsekwencje	13
§ 2. Konstytucja jako źródło zasad ogólnych prawa i postępowania administracyjnego	20
I. Zasady ogólne – zagadnienia węzłowe	20
II. Metody rekonstrukcji i zakres zastosowania zasad ogólnych postępowania administracyjnego	32
III. Znaczenie konstytucyjnych zasad prawa (wybrane zagadnienia)	34
§ 3. Kolidzja (zakresu) zasad i konflikt wartości	39
I. Metody rozwiązywania kolidzji (zakresu) zasad i konfliktu wartości	39
II. Kolidzyna funkcja zasady proporcjonalności	42
Rozdział II. Konstytucyjne źródła prawa administracyjnego	47
§ 4. Wprowadzenie	48
§ 5. Konstytucyjna regulacja systemu źródeł prawa	52
§ 6. Źródła prawa powszechnie obowiązującego – prawo krajowe	57
I. Ustawa	57
II. Rozporządzenie	63
III. Akty prawa miejscowego	68
§ 7. Akty prawa wewnętrznego	77
§ 8. Prawo międzynarodowe i prawo Unii Europejskiej	83
§ 9. Konkluzje	87
Rozdział III. Znaczenie prawa międzynarodowego i unijnego dla prawa administracyjnego i administracji publicznej w świetle Konstytucji RP	89
§ 10. Geneza rozwiązań konstytucyjnych	92
§ 11. Zasada przestrzegania prawa międzynarodowego i jej funkcje (art. 9 Konstytucji RP)	92
§ 12. Prawo międzynarodowe a prawo unijne w świetle Konstytucji	93
§ 13. Pozycja Konstytucji RP wobec prawa międzynarodowego i unijnego	94
§ 14. Prawo międzynarodowe i unijne w systemie prawa obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej	95
I. Miejsce prawa międzynarodowego i unijnego w ramach konstytucyjnego systemu źródeł prawa	95
II. Umowy międzynarodowe	96
§ 15. Umowy międzynarodowe przekazujące kompetencje na rzecz organizacji międzynarodowej (art. 90 Konstytucji RP)	99

I. Uwagi ogólne	99
II. Granice przekazania kompetencji na podstawie art. 90 Konstytucji RP	100
§ 16. Umowy międzynarodowe o istotnym znaczeniu dla prawa administracyjnego i administracji publicznej	101
I. Traktaty stanowiące podstawę Unii i inne umowy międzynarodowe Unii Europejskiej	101
II. Umowy międzynarodowe poza zakresem prawa unijnego	103
§ 17. Prawo tworzone przez organizacje międzynarodowe	104
I. Prawo pochodne Unii Europejskiej o znaczeniu dla prawa administracyjnego i administracji publicznej	104
II. Prawo innych organizacji międzynarodowych	106
§ 18. Prawo międzynarodowe i unijne a zasada praworządności w administracji publicznej (art. 7 Konstytucji RP)	106
I. Uwagi ogólne	106
II. Zmiana roli ustawy jako źródła prawa administracyjnego	106
III. Kwestia zmiany roli rozporządzenia wykonawczego do ustawy	108
IV. Zmiany położenia organów administracji publicznej	109
V. Zagadnienie ogłaszania źródeł prawa międzynarodowego i unijnego	112
VI. Normy prawa międzynarodowego i unijnego jako podstawa prawna czynności organów administracji publicznej i orzeczeń sądów administracyjnych	114
§ 19. Prawo międzynarodowe i unijne a wolności i prawa jednostki	117
I. Uwagi ogólne	117
II. Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności	117
III. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej	118
IV. Zbieżność standardów ochrony prawnej w prawie konstytucyjnym, międzynarodowym i unijnym	120
§ 20. Kwalifikacja teoretyczna relacji między prawem międzynarodowym i unijnym a prawem krajowym (polskim)	120
I. Kwalifikacja miejsca prawa międzynarodowego: monizm czy dualizm	120
II. Kwalifikacja roli prawa unijnego: jednolitość systemu prawa czy pluralizm konstytucyjny	121
Rozdział IV. Rada Ministrów i administracja rządowa	127
§ 21. Uwagi wstępne	128
§ 22. Pozycja ustrojowa Rady Ministrów	128
§ 23. Skład i struktura wewnętrzna Rady Ministrów	129
§ 24. Powoływanie Rady Ministrów i zmiany w jej składzie	131
§ 25. Role ustrojowe, zadania oraz kompetencje Rady Ministrów	136
§ 26. Zasady funkcjonowania Rady Ministrów	138
§ 27. Prezes Rady Ministrów	140
§ 28. Ministrowie i ministerstwa	142
§ 29. Akty prawne Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i ministrów	144
§ 30. Odpowiedzialność Rady Ministrów i członków jej składu	145
§ 31. Administracja rządowa	146
Rozdział V. Konstytucyjne podstawy struktury i funkcji samorządu terytorialnego	151
§ 32. Uwagi wstępne	162
§ 33. Samorząd terytorialny jako przedmiot regulacji konstytucyjnych	165
I. Dotychczasowe tradycje regulowania kwestii ustrojowych samorządu terytorialnego w konstytucjach polskich	165

II. Samorząd terytorialny w konstytucjach państw europejskich	172
III. Samorząd terytorialny w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	177
§ 34. Konstytucyjne podstawy struktury samorządu terytorialnego	201
I. Zasada domniemania kompetencyjnego na rzecz samorządu terytorialnego	201
II. Gmina i inne jednostki samorządu terytorialnego	202
III. Ustrój wewnętrzny jednostek samorządu terytorialnego	204
§ 35. Samodzielność samorządu terytorialnego	212
I. Osobowość prawna	212
II. Władztwo zadaniowe	214
III. Władztwo majątkowe	217
IV. Władztwo finansowe	219
V. Władztwo personalne	224
VI. Władztwo administracyjne	227
VII. Samodzielność w zakresie form współdziałania jednostek samorządu terytorialnego	234
§ 36. Prawne determinanty działania jednostek samorządu terytorialnego	239
I. Konstytucyjna zasada praworządności działania organów władzy publicznej	239
II. Ochrona danych osobowych	239
III. Jawność działania organów władzy publicznej	240
IV. Prawa mniejszości narodowych i etnicznych	241
§ 37. Nadzór i kontrola nad działalnością samorządu terytorialnego	243
I. Nadzór nad działalnością samorządu terytorialnego w Konstytucji	243
II. Kontrola nad działalnością samorządu terytorialnego w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	251
§ 38. Ochrona samodzielności samorządu terytorialnego	267
I. Sądowa ochrona samodzielności przed nieuprawnionym działaniem organów nadzoru	267
II. Prawo do skargi konstytucyjnej	270
Rozdział VI. Konstytucyjny status proceduralny jednostki jako adresata działań organów administracji	273
§ 39. Konstytucyjne prawo do zaskarżenia rozstrzygnięć wydanych w pierwszej instancji	279
I. Wprowadzenie	279
II. Zakres podmiotowy	280
III. Zakres przedmiotowy	281
IV. Pojęcie „instancja”	286
V. Wyjątki	292
§ 40. Prawo do skargi konstytucyjnej	305
I. Wprowadzenie	305
II. Zakres podmiotowy	305
III. Zakres przedmiotowy	316
IV. Wzorce kontroli w postępowaniu inicjowanym skargą konstytucyjną	327
V. Przesłanka ostatecznego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 79 Konstytucji RP	332
§ 41. Prawo do wznowienia postępowania administracyjnego po wyroku Trybunału Konstytucyjnego	333
I. Wprowadzenie	333
II. Konstytucyjne prawo podmiotowe do wznowienia postępowania	337
III. Autonomiczny charakter art. 145a KPA	339

IV. Przesłanki wznowienia postępowania administracyjnego po wyroku Trybunału Konstytucyjnego	341
V. Pozytywne przesłanki restytucji konstytucyjności w postępowaniu administracyjnym	342
VI. Negatywne przesłanki restytucji konstytucyjności w postępowaniu administracyjnym	350
VII. Zakres podmiotowy	354
VIII. Zakres przedmiotowy	357
IX. Termin	358
§ 42. Sankcje administracyjne w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego	361
I. Sankcje administracyjne – zagadnienie interdyscyplinarne	361
II. Konstytucyjne wzorce kontroli norm ustanawiających sankcje administracyjne	362
III. Kazuistyczność kontroli konstytucyjności norm ustanawiających sankcje administracyjne	366
IV. Kryteria identyfikacji sankcji administracyjnych i odróżnienia ich od sankcji karnych	370
V. Sądowa kontrola decyzji o nałożeniu sankcji administracyjnej w świetle konstytucyjnego standardu prawa do sądu	374
Rozdział VII. Konstytucyjne podstawy kontroli działalności administracji publicznej	379
§ 43. Wprowadzenie	381
§ 44. Pojęcie, istota i rodzaje kontroli	383
§ 45. Kontrola parlamentarna	389
§ 46. Kontrola państwowa działalności administracji publicznej	393
§ 47. Sądowa kontrola legalności działalności administracji	402
Rozdział VIII. Konstytucyjne podstawy służby cywilnej	415
§ 48. Konstytucjonalizacja prawa służby cywilnej	417
I. Co to jest konstytucjonalizacja?	417
II. Uregulowania dotyczące służby cywilnej w konstytucjach niektórych państw zachodnioeuropejskich	418
III. Konstytucje byłego bloku wschodniego	423
IV. Prawo dostępu do służby cywilnej osób niemających obywatelstwa państwa, w którym służba ta funkcjonuje	425
§ 49. Służba cywilna w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	427
I. Art. 153 – uwagi ogólne	427
II. Cel działania korpusu służby cywilnej	428
III. Zadania państwa i ich wykonawca	434
IV. Urzędy administracji rządowej	435
V. Zwierzchnictwo	442
§ 50. Prawo dostępu do służby publicznej – art. 60 Konstytucji RP	442
I. Uwagi ogólne	442
II. Wymóg obywatelstwa	443
III. Wymóg pełni praw publicznych	444
IV. Jednakowe zasady dostępu	444
V. Roszczenie o przyjęcie do służby publicznej	445
VI. Środki prawne w razie odmowy przyjęcia do służby	446
VII. Zalecenie Rady Europy w sprawie statusu pracowników publicznych w Europie – reguły rekrutacji i selekcji	448
§ 51. Model służby cywilnej według Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	448

I. Modele służby cywilnej	449
II. Model służby cywilnej według Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. .	450
§ 52. Podsumowanie	450
§ 53. Europeizacja służby cywilnej	452
Rozdział IX. Konstytucyjna formuła odpowiedzialności odszkodowawczej administracji publicznej	455
§ 54. Wprowadzenie	466
§ 55. Konstytucyjne prawo do wynagrodzenia szkody wyrządzonej niezgodnym z prawem działaniem władzy publicznej	468
I. Podstawa tekstowa konstytucyjnego prawa do wynagrodzenia szkody ...	468
II. Charakter i istotna treść prawa do wynagrodzenia szkody wyrządzonej niezgodnym z prawem działaniem organu władzy publicznej	470
III. Treść konstytucyjnego prawa do odszkodowania – uwagi szczegółowe. . .	481
IV. Czasowy zakres zastosowania art. 77 ust. 1 Konstytucji RP – zagadnienia intertemporalne	501
V. Przedawnienie roszczeń z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP	517
§ 56. Implementacja art. 77 ust. 1 Konstytucji RP do prawa powszechnego	519
I. Zagadnienia wprowadzające	519
II. Artykuł 417 KC – ogólna podstawa odpowiedzialności	525
III. Odpowiedzialność za wydanie albo niewydanie aktu normatywnego ..	537
IV. Odpowiedzialność za wadliwe orzeczenia i decyzje administracyjne ...	552
V. Szczególne podstawy odpowiedzialności	565
§ 57. Konstytucyjna formuła odpowiedzialności za szkody legalne	566
I. Uwagi wprowadzające	566
II. Odpowiedzialność za wyłączenie	569
III. Implementacja konstytucyjnej formuły	583
IV. Problem wynagrodzenia szkody na osobie – art. 417 ² KC	594
Indeks rzeczowy	597